

Interpretace filmu Nadějná mladá žena

Úvod a kontext díla

Film *Nadějná mladá žena*, natočen v americké produkci v roce 2020, je prvotinou režisérky Emerald Fennell, která napsala také jeho scénář. Právě za scénář získala autorka několik ocenění, včetně Ceny Akademie, kde byla navíc také první nominovanou ženou za nejlepší režii debutujícího filmu. Autorčíným přáním bylo natočit provokující film, který diváka přiměje k zamyšlení. Z protichůdných či pobouřených reakcí českých diváků na stránkách Česko-Slovenské filmové databáze by nejspíš měla radost. Dílo ve mně rezonovalo i dlouho po shlédnutí, neboť je svou kombinací pochmurného tématu a „barevných“ atmosférických prvků jako je hudba či kostýmy celkem neobvyklé, v kontextu filmů s podobnou tematikou nepředvídatelné a v dějových zvratech na detaily zaměřené.

Hlavní představitelka Carey Mulligan v roli Cassandry či Cassie navštěvuje noční kluby, kde předstírá silnou opilost, aby nalákala muže, kteří v ní vidí pouze snadnou kořist a sexuální objekt. V momentě, kdy na ní každý z mužů naléhá a ignoruje její nesouhlas či neschopnost v „opilosti“ komunikovat, je Cassandra překvapí svojí střízlivostí a psychicky zaútočí tak, aby si pánové uvědomili své chování, přestože sami sebe vnímají jako slušného člověka. Cassie se tak tímto způsobem vyrovnává s traumatem ze ztráty své kamarádky Niny, která byla v době studia medicíny sexuálně zneužita několika spolužáky během studentského večírku. V příběhu se nedozvíme, jaké další konsekvence tento incident přinesl samotné Nině. Postupně však zjišťujeme, že je Nina mrtvá, a že tato událost poznamenala také Cassie, která i po několika letech pociťuje vinu a snaží se za kamarádku pomstít všem, kteří incident spáchali, ale také těm, kteří o něm věděli, ale nejednali.

Postava Cassie je pro její okolí, ale i pro diváka, spíše tajemná. Působí jako tichá a osamělá podivínka, která i ve 30 letech žije se svými rodiči a její jedinou náplní je práce v kavárně. V noci se však mění na pomstychtivou hrdinku, která úderně, ale pouze slovně, útočí na muže z nočních klubů, kteří se pokoušeli o sexuální styk, aniž by s tím souhlasila. Během příběhu dojde k navázání blízkého vztahu s bývalým spolužákem, nyní pediatrem Ryanem. V takových scénách působí Cassie naopak velmi spokojeně a zdá se, že ji společnost Ryana prospívá. Na druhou stranu není až tak jasné, zda jsou její city pravé anebo jeho náklonnosti využívá k získání informací o bývalých spolužácích, aby tak vyřešila traumatizující událost s Ninou jednou provždy. Z noční hrdinky se postupně stává hrdinka všedních dnů, kdy se s velkou odvahou a sofistikovanými způsoby snaží postavit těm lidem ze své minulosti, kterých se znásilnění Niny týkalo, a kteří Nině při vyšetřování nevěřili. Snahou Cassie tak bylo přinutit je k litování svých činů či dokonce k prosbě za odpuštění. Naneštěstí se musí postavit také samotnému Ryanovi, o kterém zjistí, že byl jedním z diváků znásilnění Niny, který však není ochoten něco takového přiznat a riskovat pověst dobrého pediatra. Cassie se nakonec pokusí pomstít samotnému iniciátorovi znásilnění Alovi. Ten nedokáže unést závan minulosti, který mu Cassie nekompromisně připomíná, a tak ji v šoku a ze strachu zadusí polštářem. Příběh je završen zatčením Ala, jelikož Cassie takový konec očekávala a předem ve vzkazech informovala své blízké o místu, kam se vydala završit svoji pomstu.

Žánrově lze film označit za krimi, drama či thriller, nicméně atmosféra filmu se těmto žánrům poněkud vymyká. Autorka Fennell si s divákem hraje prostřednictvím mnoha detailů a symbolů, díky kterým film nelze jednoznačně zařadit. V rámci tématu sexuálního zneužití a vyrovnávání se s traumatem bychom jako diváci mohli očekávat pochmurnou a šedivou náladu napříč celého příběhu. Toto téma se však objevuje pod světlem kariérního úspěchu některých postav, dokonale vybavených interiérů, vyladěných outfitů, za hezkého počasí a v doprovodu pozitivně laděné populární hudby. Hravost podtrhuje také romantická linka vzhledem k

vznikajícímu vztahu mezi Cassie a Ryanem, se kterm dochází také k humornm chvilkm. Žnrov koktejl je tak z časti umchn také z hořk romantick komedie.

Děj se odehrává v současnosti, ačkoli dle vberu hudby, kter během některých scen hraje v rádiích, někdy můžeme nabt pocitu doby před dvaceti a více lety. Současnost lze vsak posoudit například dle mobilních telefonů a pouzvnm sociálních sítí ch mobilní aplikace během jízdy taxi službou.

Film tedy i vzhledem k způsobu zobrazen tématu sexuálního zneužití zapadá do kontextu mnohých současných afr týkajících se sexuálního obteovn a zneuivn, vyplouvajcch na povrch mimo jiné také díky hnutí Me Too. Tuto skutečnost podporuje ztvrnn postav coby uspšnch a v okolí uznávaných lid, kter vsak za sebou thnou zodpovědnost z takových in. Souasn společnost tedy opouští od představy sexuálních násilníků jako nevzhledných predátorů ihajcch vprostřed noci, ale zjituje, že nsiln ch jiné formy sexuálního obteovn prosakují také mezi obyčejnými lidmi, kter svým vzhledem a fungováním odpovídají společensky uznvanm standardům. A právě v tom je ten nejvt problém, jak upozornuje autorka filmu. Nejde tedy jen o samotného obteujcho, ale také o společensky systém, který nevěří, že normln a sympaticky vypadající člověk by byl schopen těchto in. Problematiku navíc zhoršuje skutečnost, že ani sám obteujc často neví, jak nevhodn sexuln jedn právě proto, že společnost – muži i ženy takov chování omlouvají. Sceny i hlášky celého filmu jsou tak protkány těmito myšlenkami a role mužů, kter mají dočinění se znsilnnm Niny, jsou obsazeny sympatickými herci. A nejde pouze o muže, kter se na znásilnění Niny podileli, ale také o ženy (např. spolužačku či dkanku univerzity), kter o případu vdely, nicméně mu nevřly anebo jej zmrn pehlzely.

Samotn název filmu Nadjn mladá žena (Promising young woman) odkazuje na studenta Standfordsk Univerzity, kter byl v roce 2016 odsouzen za znásilnění. V médiích byl vsak považován za nadjnho mladého muže, uspšnho studenta, kter měl život před sebou. K podobnm reakcím pry dochází také u jiných ppad jakoby na schopnostech a budoucnosti samotn oběti vlastn nezáleželo. Oběti navíc celou věc komplikuje přesvědčení okolí, že si za to může sama, například kvůli nadměrnému alkoholu nebo vyzvavm obleen. Tuto skutečnost ve filmu reprezentuje například role advokáta Jordana (obhájce Ala, kter znásilnění Niny inicioval), kter prznv, jak moc může důkaz opil oběti ulehčit delikventovi. Argumenty „opil holky“ a „vyzývavého vzhledu“ vyuzvaj také ostatn postavy příběhu.

Vlastn interpretace

Při sledování Nadjn mlad ženy jsem si kladla otázku, co vlastn Cassie proiv ve vztahu k znásilnění a ztráty Niny a jakým způsobem se s tím může vyrovnat. Obecn lze říct, že film zobrazuje dvě hlavní roviny. Zaprvé, společensky zakořeněnou misogynii, kterou si divák uvědomí v některých absurdních scench (například zpomalen záběr na tancc muže ve středním věku – pritom tyto zbery známe z velkého množství filmů, avsak na atraktivních žench). Zadruhé, trauma ze ztráty a způsob vyrovnávání se s traumatem, kter je pro Cassie velmi specifick. Obě roviny se prolínají v tom smyslu, že kdž člověk dojde k uvědomění si chování vci ženám ve společnosti a dále konkrtn vci Nině, poskytne Cassie stenou ulevu (to reprezentuje deník, ve kterm Cassie zaznamenává poty a jména mužů z nočních klubů anebo pl a slova odpuštění při rozhovoru s advokátem Jordanem).

Dílo se postupn pohybuje od otevrenosti až k uzavrenosti příběhu. Autorka nás nechává pemřlet o mnohých zásadních momentech filmu. Dalo by se říct, že očekává divákovu pozornost a schopnost pecst pravdu mezi radky. Ve filmu například ani jednu nezazní slova „znásilnění“ i „sexuln zneužití“. Stejn tak nikdy nezaslechneme, že je Nina mrtv, což si lze domyslet až na zklad některých dialogů. Domřlen těchto otevrench moment tak působí jako detektivní skladaka, kter nás postupn dovede k vyeen případu a uzavrenmu konci.

Na základě toho lze pak říct, že modelový divák by měl být pozorný se smyslem pro detaily. Film nabývá dojmu, že je vytvořen pouze pro ženy, právě kvůli barevným a romantickým prvkům, které působí velmi feminně (barva nehtů, šaty, barva interiérů, popová hudba). Opak je však pravdou, jelikož žena hrdinka přece neznamená, že musí vynikat fyzickou maskulinní silou, jak bývá vyobrazeno v klasických akčních filmech (např. Kill Bill), což opět ženskost znevýhodňuje. Sama Cassie (a také absurdnost některých scén) se navíc bez fyzického násilí snaží o to, aby si většina postav filmu uvědomila své počínání a společenskou misogynii, čímž nastavuje zrcadlo také divákovi, přestože o této tematice předtím neuvažoval. Díky tomuto zrcadlení by tak film mohl být určen opravdu všem. Navíc je žánrově velmi pestrý, čímž může nalákat jak fanoušky thrilleru, tak romantického drama.

V kontextu ideologických struktur lze uvažovat nad tím, že největším dobrem je pokání a odpuštění. Sama Cassie prožívá vinu za to, že nedokázala Nině více pomoci (není jasné, zda je tím myšlena situace znásilnění anebo období před smrtí Niny) a její touha po odplatě za Ninu může být paralelou k vykoupení a odpuštění sobě samotné. Cassie však zároveň touží po přiznání viny a pokání u osob, které byly do případu s Ninou zapletené. Jedině tak jim sama dokáže odpustit. Zlo je tak právě neschopnost přiznat vinu či dokonce popření vlastní viny, což se děje u některých postav (např. Ryan a Al). V takových případech Nina odpustit nemohla a nezbývalo ji nic jiného než jednat nekompromisním způsobem.

Trauma hlavní hrdinky je reflektováno v mnoha projevech. Cassie slaví 30. narozeniny, ale přesto stále bydlí u rodičů a při společné snídani působí jako mladá dívka, která se zatím nedokáže postavit na vlastní nohy. Jako kdyby ji traumatizující událost držela v minulosti a nedovolila ji posunout se dál. V dalších scénách vidíme strach z navázání intimního kontaktu s Ryanem a v jiných zase projev nahromaděného vzteku či nezájmu vůči novým aktivitám nebo osobám. Prožívání traumatu je prolínáno s vyobrazenou křesťanskou symbolikou během některých scén, což také souvisí s tématem viny a odpuštění. Několikrát například vidíme Cassie s roztaženými rukama podobně jako Ježíše na kříži. Dalo by se říct, že Cassie je mučednice, která trpí pro své přesvědčení a vzpomínky na ztrátu Niny. Při dialogu s advokátem Jordanem Cassie v bledě modrých šatech připomíná Pannu Marii. Když Jordan lituje, že ve své profesi obhajoval delikventy, kteří způsobili znásilnění, včetně Ala, poklekl s pláčem a opřel hlavu na klín Cassie. Scéna tak působí jako Pieta od Michelangela, která zobrazuje utrpení Marie a umučeného Ježíše Krista. Kamera také několikrát zabírá Cassie s motivy anděla. Například štít postele za jejími zády vytváří tvar andělských křídel a lampy v restauraci za její hlavou působí jako svatozář. Tento motiv mi připomněl film *Anděl pomsty*, ve kterém hlavní hrdinku dvakrát znásilnili. Ta se pak rozhodla s vyzývavým oblečením zaujmout a zabít všechny muže, kteří se ji pokusili sexuálně zneužít. V námětu se filmy tedy celkem podobají. Cassie však také reprezentuje anděla pomsty. Zprv, kvůli dlouhotrvajícímu traumatu touží po pomstě mnoha mužům z nočních klubů a také svým spolužákům. Na druhou stranu ale při činech pomsty nepoužívá žádné fyzické násilí a jedná především slovně, kromě scény s Alem, který Cassie svým neustálým popíráním viny přiměl k použití skalpelu, což se ji ale nakonec ani nepodařilo.

Zdá se, že vykoupením Cassie z touhy po odplatě a paralyzovaného života by mohlo být právě pokání všech důležitých postav a následné odpuštění a smíření Cassie. K tomu bohužel nedošlo u klíčového Ryana coby potenciálního partnera, který z důvodu sebezachování nedokázal uznat vážnost případu Niny a ani spoluúcast, když znásilnění přímo pozoroval. Tento moment dle mého názoru v Cassie zahasil naději v lepší budoucnost se zpracovaným traumatem a podnítil tak mnohem větší vztek vůči celému incidentu a vrcholnou pomstu Alovi. Al ani pod psychickým náparem nepřevzal zodpovědnost za znásilnění Niny a Cassie vědomě zavraždil a následně spálil. Cassie však čekala, že zúčtování s Alem nemusí dopadnout dobře a předem zajistila důkazy o znásilnění Niny a zavražděním jí samotné. Hrdinka filmu tedy sice nepřežila, ale dokázala anticipovat následky svého plánu, což nakonec vedlo k usvědčení Ala. V tomto kontextu můžeme vypořozovat podobnost s mytologickou postavou Cassandrou, na kterou jménem odkazuje právě

Kateřina Mackov, 483802

Cassie. Cassandra měla totiř všteck schopnosti, ale kvůli nesplnnému slibu byla potrestána Apollónem tak, ře jejím vřtbm nikdo nevěřil. Cassie prece také nechtěli urit lid uvěřit, kdyř jim připomnla událost s Ninou. Cassandra navíc předpovdla hrozbu před vstupem do paláce v Mykn, kde ji nakonec zavrařdili.

Kateřina Mackov, 483802

Zdroje

Eco, U. (2010). Lector in fabula. Academia, Praha.

<https://www.csfed.cz/film/795088-nadejna-mlada-zena/prehled/>

<https://www.imdb.com/title/tt9620292/>

https://www.youtube.com/watch?v=XQQd043uyV8&ab_channel=TheTake